

**ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ**

ሐገጥ ወልዱ

ሂሩት መለሰ

በላቸው አንሺሶ

ሱልጣን አባተማም

**አመልካች፡- ፋሲል ብርሃኑ - ቀርቦዋል**

**ተጠሪ፡- ዓቃቤ ሕግ /የኦሮሚያ ክልላዊ ብሔራዊ መንግስት/ - አልቀረቡም**

**ፍ ር ድ**

የሰበር ችሎት አመልካች በተወሰነበት የጥፋተኝነት እና ቅጣት ውሣኔ ላይ ባቀረበው ማመልከቻ መነሻነት ግራ ቀኙን ካከራከረ በኋላ ይህን ፍርድ ሰጥቷል።

ለጉዳዩ መነሻ የሆነው ዓቃቤ ሕግ በአመልካቹ ላይ ያቀረበው የወንጀል ክስ ነው። ዓቃቤ ሕግ በ1/8/2000 ዓ.ም በተፃፈ ክስ አመልካቹ በ1996 ዓ.ም የወጣውን የወንጀል ሕግ አንቀፅ 543(3) በመተላለፍ የካቲት 8 ቀን 2000 ዓ.ም በግምቱ ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት አካባቢ በጂማ ዞን ስኮሩ ወረዳ በቲሮ ቁምቢ ቀበሌ ውስጥ ኬላ ጉሼ በሚባል ቦታ የሰሌዳ ቁጥሩ 3-42631 ኢ.አ የሆነ አይሱዚ የሕዝብ ማመላለሻ መኪና ያለጥንቃቄ ሲያሸከረክር መኪናው ተገልብጦ መኪናው ውስጥ ሲጓዙ የነበሩትን ሁለት ሰዎች በቸልተኝነት ገድሏል በማለት የወንጀል ክስ መስርቷል።

ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤት ሶስት የዓቃቤ ሕግ ምስክሮችን፣ የትራፊክ ኻላንና የመኪናው የቴክኒክ ምርመራ መግለጫ ከተቀበለ በኋላ ተከሣሾ እንዲከላከል በማዘዙ ሁለት የመከላከያ ምስክሮችንም ሰምቷል።

ፍርድ ቤት የቀረቡት የዓቃቤ ሕግ ምስክሮች ከጂማ ወደ አዲስ አበባ በመሄድ ላይ እያለ ኩርባ ቦታ ላይ ሲደርሱ መገልበጡን አረጋግጠዋል። ከእነዚህ የዓቃቤ ሕግ ምስክሮች አንደኛው መኪናው በመካከለኛ ፍጥነት ይጓዝ እንደነበር ሲመሰክር ሁለተኛው የመኪናውን ፍጥነት መገመት እንዳልቻለ ገልጿል። ሦስተኛው ምስክር ግን ተከሣሹ በፍጥነት ሲያሸከረክር እንደነበርና ፍጥነቱን ሳይቀንስ ኩርባው ላይ በመድረሱ መኪናው መገልበጡን ገልጿል። ሦስቱም ምስክሮች በዚህ ምክንያት ሁለት ተሳፋሪዎች መሞታቸውንም መስክረዋል። የተከሣሹ ሁለት የመከላከያ ምስክሮችም እንደዚሁ በመኪናው ተሳፍረው ይጓዙ እንደነበረ ገልፀው በክሱ በተገለፀው ቦታ ላይ ሲደርሱ አንድ በሬና እረኛ ወደ መንገዱ ድንገት ስለገቡበት እነሱን ለማዳን ሲል ተከሣሹ መኪናውን ኩርባው ላይ ከቀኝ ወደ ግራ ሲጠመዘዝ መኪናው ተንሸራትቶ መገልበጡንና በዚህ ምክንያት ሁለት ሰዎች መሞታቸውን መስክረዋል። ፍጥነቱን በሚመለከት አንደኛው ምስክር በጥሩ ሁኔታ በመጓዝ ላይ እንደነበር ሲመሰክር ሌላኛው ግን በግምት ከ50- 60 ኪ.ሜ በሰዓት ይጓዝ እንደነበር ገልጸዋል።

ጉዳዩን የያዘው ፍ/ቤት ይህን በግራ ቀኙ የቀረበውን ማስረጃ ከተመለከተ በኋላ ተከሣሹ ኩርባ ላይ ከ50—60 ኪ.ሜ በሰዓት በመጓዙ ድንገት የገቡበትን በሬና እረኛ ለማትረፍ ብሎ ወደጉን ሲይዝ መኪናው ተንሸራቶ አደጋው ሊደርስ እንደቻለ ተረድቻለሁ በማለትና ተሳፋሪዎቹ ሊሞቱ የቻሉትም ተከሣሹ ቀስ ብሎ መንዳት በነበረበት ቦታ ላይ በፍጥነት በማሸከርከሩ ነው በማለት ተከሣሹ የወንጀል ሕጉን 543(3) በመተላለፍ ጥፋተኛ ነው ብሏል። የቅጣት አስተያየት ከተቀበለ በኋላም በአምስት ዓመት ጽኑ እስራት እና 10,000(አስር ሺህ ብር) እንዲቀጣ ወስኗል።

ተከሣሾ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለአሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት በማቅረብ የጥፋተኝነት ውሳኔን አዕንቶ ቅጣቱን ወደ ሦስት ዓመት ጽኑ እስራትና አምስት ሺ ብር መቀጮ ዝቅ እንዲልለት አድርጓል። የአሮሚያ የሰበር ችሎት ጉዳዩ በአቤቱታ ቀርቦለት በድምፅ ብልጫ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አልተገኘበትም በማለት መዝገቡን ዘግቷል። በዚህ ሁኔታ ጥፋተኛ ተብሎ የሦስት ዓመት እስር 5,000 ብር (አመስት ሺህ ብር) መቀጮ የተጣለበት ተከሣሽ ታህሣስ 14 ቀን 2001 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ የፍርድ ቤቶቹ ውሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት መሆኑን በማተት ውሳኔው እንዲሻርለት ጠይቋል። የአሁኑ አመልካች በዚህ ሰበር ችሎት አጥብቆ የሚከራከረው መኪናው የተገለበጠው ድንገት ኩርባ ላይ የገቡትን አንድ እረኛና አንድ በሬ ለማዳን በማሰብ መኪናውን ወደ ግራ አቅጣጫ ስለጠመዘዘኩት ነው፤ በመሆኑም በዚህ ሂደት ህይወታቸው የጠፋው ሁለት ተሳፋሪዎች በአደጋ ምክንያት ሞቱ ከሚባል በስተቀር በኔ ቸልተኝነት ሞቱ ተብሎ እኔ ጥፋተኛ ልሆን አይገባኝም በማለት ነው። ከዚህ በላይ ጥፋተኛ የተባለበት የወንጀል ሕግ አንቀፅ 543(3) እግረኛን ገጭቶ ለገደለ እንጂ መኪና ተገልብጦ ሰው ለሞተበት አሽከርካሪ ተፈፃሚ ሊሆን አይገባውም የሚል ክርክር አቅርቧል። የአመልካችን የሰበር አቤቱታ መሃሻ በማድረግ ተሳፋሪዎቹ የሞቱት በአሽከርካሪ ቸልተኝነት ነው ሊባል ይገባል? ወይስ አይገባም? የሚለውን የሕግ ነጥብ ለማጣራት ጉዳዩ ዓቃቤ ሕግም ባለበት ሁለቱ ባለጉዳዮች የቃል ክርክር እንዲያደርጉበት ተደርጓል።

የሰበር ችሎት ከላይ የተጠቀሰው አጠቃላይ የክርክር ሂደት አግባብ ካላቸው የወንጀል ሕግ ድንጋጌ እና አመልካችና መልስ ሰጪ በዚህ ችሎት ቀርበው ካሰሙት የቃል ክርክር ጋር በማገናዘብ ተመልክቷል። ከቀረበው ፍሬ ነገርና ከተወሰነው ውሳኔ አንፃርም አመልካችን በወንጀል ጥፋተኛ ለማለት በወንጀል ሕግ አንቀፅ 543(3) የተጠቀሱት መስፈርቶች ተሟልቷል? ወይስ አልተሟሉም? የሚለውን ነጥብ አጣርቷል። አመልካቹ በቸልተኝነት ሰው መግደል ወንጀል ፈፀሟል ተብሎ የተቀጣ በመሆኑ በሕጉ ቸልተኝነት የሚያቋቁሙ መስፈርቶች መሟላት አለመሟላታቸውን አጣርቷል። ይህ ችሎት በዋናነት የመረመረው የሕግ ነጥቡን ብቻ ቢሆንም የሕጉን አግባብነት በትክክል ለመመዘን በሥር ፍ/ቤት የተረጋገጡትን ፍሬ ነገሮች በቅድሚያ ማስቀመጥ አስፈላጊ ሆኖ አግኝተነዋል።

ጉዳዩ በሥር ፍ/ቤቶች ሲታይ አመልካች ከጂማ ወደ አዲስ አበባ ሲጓዝ መኪናው መገልበጡና ከተሳፋሪዎች መካከል ሁለቱ መሞታቸው ተረጋግጧል። መኪናው ሊገለበጥ የቻለው መኪናው ከ 50 — 60 ኪ.ሜ በሰዓት ሲጓዝ ከፊት ለፊት አንድ እረኛ በሬውን ለመመለስ በቅርብ ርቀት ስለገባበት እንደሆነም በስር ፍ/ቤቶች ግንዛቤ ተወስዶበታል። እረኛው መኪናው መንገድ ውስጥ የገባበትና መኪናው የተገለበጠበት ቦታ ኩርባ እንደሆነም በሂደቱ ተጣርቷል። መኪናው የቴክኒክ ብልሽት ያልነበረበት መሆኑም ከቀረበው የቴክኒክ ሪፖርት ተረጋግጦአል። እነዚህ በፍርዱ ሂደት የተረጋገጡት ፍሬ ነገሮች ሲሆኑ አመልካች ጥፋተኛ የተባለበት ሕግ ይዘት ደግሞ ከዚህ ቀጥሎ እንመለከታለን።

አመልካቹ በዓቃቤ ሕግ ክስ የተመሰረተበት የወንጀል ሕግ አንቀጽ 543(3)ን” በመተላለፍ ሁለቱ ሰዎች በቸልተኝነት ገድሏል በማለት ነው። በመሆኑም የተረጋገጡት ፍሬ ነገሮች የተጠቀሰውን ሕግ የሚያቋቁሙ መሆን አለመሆናቸው ለማረጋገጥ ሕጉ ቸልተኝነት አለ የሚለው ምን ምን ሁኔታዎች ሲሟሉ እንደሆነ መመልከቱ ተገቢ ነው። በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 57 በግልፅ እንደሰፈረው “ለድርጊቱ ኃላፊ ሊሆን የሚገባው ሰው አስቦ ወይም በቸልተኝነት አንድ ወንጀል ካላደረገ በቀር በወንጀል ጥፋተኛ አይሆንም” በአንፃሩ አንድ ሰው “የፈፀመው ድርጊት በሕግ የሚያስቀጣ ቢሆንም ምንም ጥፋት ሳያደርግ ወይም ከአቅም በላይ በሆነ ኃይል ምክንያት ወይም በድንገተኛ አጋጣሚ ነገር የተፈፀመ ወይም የደረሰ ሆኖ ሲገኝ በወንጀል ሕግ ሊፈረድበት አይገባውም በማለት የወንጀል ሕጉ አንቀፅ 57(2) ይደነግጋል። ከዚህ የሕጉ አጠቃላይ አባባል መገንዘብ የሚቻለው በአንድ ድርጊት ምክንያት አንድን ሰው በወንጀል ጥፋተኛ ነው ለማለት ከላሻ የሆነው ዓቃቤ ሕግ ድርጊቱ የተፈፀመው ሆን ተብሎ ወይም በቸልተኝነት መሆኑን ማስረዳት የሚጠበቅበት መሆኑን ነው። ድርጊቱ ሆን ተብሎ ወይም በቸልተኝነት የተፈፀመ መሆኑ ማስረጃ ካልቀረበ ወይም ድርጊቱ ከአቅም በላይ ወይም በድንገተኛ አጋጣሚ የተፈፀመ መሆኑን የሚያስረዳ ማስረጃ በተከሣሽ በኩል ከቀረበ የተከሰሰውን ሰው በወንጀል ሕግ ጥፋተኛ ብሎ መፍረድ ከሕጉ መንፈስ ውጪ ነው። በወንጀል የተከሰሰ ሰው ቸልተኛ ነበር ወይስ አልነበረም የሚለው ጥያቄ በወንጀል ሕጉ በአንቀፅ 59 የሰፈረውን ድንጋጌ መሠረት በማድረግ የሚወሰን ነው። የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ አንድ አሁን ለተያዘው ጉዳይ በቀጥታ አግባብነት ያለው በመሆኑም የሕጉን ይዘታ እንዳለ ማስቀመጡ ጠቃሚ ነው። “59(1) ማንም ሰው በቸልተኝነት የወንጀል ተግባር አድርጓል የሚባለው፡-

(ሀ) ድርጊቱ በወንጀል ሕግ የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል እያወቀ አይደርስም የሚል ግምት ወይም ባለማመዛዘን፣ ወይም

(ለ) ድርጊቱ በወንጀል የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል ማወቅ እያለበት ወይም እየቻለ ባለመገመት ወይም ባለማሰብ ድርጊቱን የፈፀመ እንደሆነ ነው።”

“ የእንግሊዘኛው ትርጉም ደግሞ እንደሚከተለው ይደነግጋል Article 59

- 1) A person is deemed to have committed a criminal act negligently where he acts:
  - a) by imprudence or in disregard of the possible consequences of his act while he was aware that his act may cause illegal and punishable consequences; or
  - b) by a criminal lack of foresight or without consideration while he should or could have been aware that his act may cause illegal and punishable consequences.”

በዚህ ድንጋጌ መሠረት አንድ ሰው በቸልተኝነት ወንጀል ፈፅሟል የሚባለው ውጤቱን እያወቀ ውጤቱ አይደርስም ከሚል መነሻ ድርጊቱን የፈፀመ እንደሆነ ወይም ደግሞ የወንጀል ውጤት የሚያስከትል መሆኑን ባያውቅም ውጤቱን ማወቅ ነበረበት ወይም ጥረት ቢያደርግ ውጤቱን ማወቅ ይችል ነበር ማለት ሲቻል ነው። በመሆኑም ቸልተኝነት አለ ለማለት ሕጉ የሚጠቀምበት ዋነኛ መስፈርት የተከሰሰው ሰው በድርጊቱና በውጤቱ መካከል ያለውን ግንኙነት አስመልክቶ ያለው ወይም ሊኖረው የሚገባው ግንዛቤ ነው። ድርጊቱን የፈፀመው ሰው የነበረው ዕውቀትና ግንዛቤ ወይም ሊኖረው የሚገባው ዕውቀትና ግንዛቤ የሚመዘነው የሰውዬው ዕድሜ፣ ያለው የኑሮ ልምድ፣ የትምህርት ደረጃው፣ ሥራውና የማህበራዊ ኑሮ ደረጃው ግምት ውስጥ በማስገባት እንደሆነም የሕጉ አንቀፅ 59(1) ይደነግጋል።

አሁን በቀረበልን ጉዳይ አመልካች የሚከራከረው ከላይ የተቀጠሉት መስፈርቶች ስላልተሟሉ በቸልተኝነት ሰው በመግደል ጥፋተኛ ልሆን አይገባም በማለት ሲሆን ዓቃቤ ሕግ በሌላ በኩል የሕግ መስፈርቶች ተሟልተዋል የሚል መግት አቅርቦአል። ጉዳዩን መጀመሪያ ያየው የጂማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት አመልካችን በቸልተኝነት ሰው በመግደል ጥፋተኛ ያለው ቢሆንም የቀረቡለትን ማስረጃዎች በዝርዝር ሕጉ ካስቀመጠው መስፈርት አንፃር ስለመመዘኑ በፍርዱ በግልፅ ያሰፈረው ነገር የለም።

ከላይ እንደተገለፀው አመልካች ጥፋተኛ ነህ የተባለው ከጂማ ወደ አዲስ አበባ በአመልካች አሽከርካሪነት ሲደረግ በነበረ ጉዞ መኪናው በመገልበጡና ሁለት ተሳፋሪዎች በመሞታቸው ነው። መኪናው ሲገለበጥ ከ50 - 60 ኪ.ሜ በሰዓት ፍጥነት የነበረው መሆኑ ምስክሮች የገለፁ ሲሆን በጉዞ ላይ እያሉ ከርባ ላይ ሲደርስ አንድ እረኛ ከበሬ ጋር ወደ መንገዱ እንደገቡበትም ተመስክሯል። መኪናው ሊገለበጥ የቻለው ሹፌሩ እረኛውንና በሬውን ላለመግጨት ሲል ወደ ግራ ሲጠመዘዝ መኪናው በመንሸራተቱ ነው። በዚህ ሁኔታ የተከሰተው የሁለት ሰዎች ሞት አመልካችን ሊያስጠይቅ የሚችለው በአሽከርካሪነት ስራው ማድረግ የነበረበትን ጥንቃቄ ሳያደርግ ቀርቶ በወንጀል ሕጉ አንቀፅ 59(1) የተገለፀውን ያሟላ እንደሆነ ነው።

ከማህደሩ ዝርዝር ለመገንዘብ እንደቻልነው ሹፌሩ /አመልካች/ መኪናውን ከ50-60 ኪ.ሜ በሰዓት ያሽከረክር ነበር የሚል ምስክርነት የተሰጠው በባለሞያ አይደለም። መኪናው በዚህ ፍጥነት ይጓዝ ነበር ያሉት መኪናው ውስጥ የነበሩ አንድ የዓቃቤ ሕግ ምስክር እና አንድ የከላሽ ምስክር ናቸው። በመሰረቱ እነዚህ ሁለት ተሳፋሪዎች መኪናው ይጓዝበት የነበረውን ፍጥነት በትክክል ይናገራሉ ብሎ መገመት የሚቻል አይደለም። በመሆኑም ፍ/ቤቱ መኪናው በዚህ ፍጥነት ይጓዝ ነበር በማለት ለደረሰበት መደምደሚያ የሚያበቃ በቂ ማስረጃ አልቀረበለትም።

ከዚያም በላይ መኪናው ከ50 — 60 ኪ.ሜ በሰዓት ይጓዝ ነበር እንኳን ቢባል ከከተማ ውጪ በነበረ ጉዞ በዚህ ፍጥነት ማሽከርከር በአሽከርካሪው በኩል ጥንቃቄ ጉድለት ነበር ለማለት የሚያስችል አሳማኝ ማስረጃ አልቀረበም መኪናው የሕዝብ ትራንስፖርት በመሆኑ ከጂማ ወደ አዲስ አበባ ሲጓዝ በዚህ ፍጥነት መንቀሳቀሱ ጥፋት ሊባል የሚችል አይደለም። መኪናው በተገለበጠበት ቦታ አካባቢ የፍጥነት ጣሪያ የነበረ መሆኑ አልተረጋገጠም ወይም ከጅማ እስከ አ/አ ባለው መንገድ ወይም በአጠቃላይ ከከተማ ውጪ በሚደረግ ጉዞ ከ50 ኪ.ሜ በሰዓት በላይ መንዳት ክልከላ ስለመኖሩም አልተገለፀም። መኪናው ዓቃቤ ሕግ ባቀረበው ማስረጃ የቴክኒክ ችግር እንዳልነበረበት በመረጋገጡ በመኪናው ልዩ ባህርይ

ምክንያት ተከላኹ ከ50 ኪ.ሜ በሰዓት በታች መንዳት ይጠበቅበት ነበር ሊባል አይችልም። ስለሆነም መኪናው ከመገልበጡ በፊት ሹፊፍ መፈፀም የነበረበት የጥንቃቄ እርምጃ አለመወሰዱ የሚያሳይ ነገር የለም።

መኪናው በዚህ ሁኔታ ላይ እያለ አንድ እረኛ ድንገት ከገባበት አሽከርካሪው ማድረግ የሚጠበቅበትን ፈፅሟልን? የሚለው ጥያቄ መልስ የሚፈልገው ሌላው ነጥብ ነው። ኩርባው ላይ ሲደርስ በቅርብ ርቀት እረኛና በሬ መኪናው መንገድ ላይ ሲገቡ አሽከርካሪው የተለያዩ አማራጮች እንደነበሩት መገመት ይቻላል። አንደኛው ዕረኛውንና በሬውን ገጭቶ ማለፍ ነው፤ ሁለተኛው ወደ ቀኝ ለመጠምዘዝ እረኛውን ከነከብቱ ለማዳን መሞከር ነው። በማስረጃ እንደተረጋገጠው መኪናው ወደቀኝ ቢጠመዘዝ ገደል ውስጥ ይገባ ነበር። በመሆኑም አሽከርካሪው ይህንን አማራጭ አለመውሰዱ የጥንቃቄ ጉድለት ፈጽሟል ሊያሰኘው አይችልም። ወደግራ በመጠምዘዝ መንገድ ውስጥ ድንገት የገባውን ሰው ለማዳን መሞከሩና እርግጥም ይህንን ሰው ከሞት አደጋ መታደጉም የጥንቃቄ ጉድለት ሊባል አይችልም። እንዲያውም ሰውዬውን ለማዳን ምንም ሙከራ ሳያደርግ ፊት ለፊት የሚያየውን ሰው ጨፍልቆ ቢያልፍ ከፍ ያለ ወንጀል ይፈፀም እንደነበረ ግልፅ ነው። አመልካች የቀረውን የመጨረሻ አማራጭ በመጠቀም መኪናውን ወደግራ ሲጠመዘዝ መኪናው እንደሚገለበጥና ከተሳፋሪዎች መካከል ከፊሎቹ እንደሚሞቱ ያውቅ ነበር? ይህንን እያወቀ ነው ድርጊቱን የፈፀመው? አያውቅም ከተባለስ የወሰደው አማራጭ ለሰዎች ሞት ምክንያት ሊሆን እንደሚችል ማወቅ ነበረበት ማለት ይቻላል? የሚሉት ጥያቄዎች ቸልተኝነት ነበረ ወይም አልነበረም ለማለት መመለስ የሚገባቸው ጥያቄዎች ናቸው። በመሰረቱ ለነዚህ ጥያቄዎች መልስ በመስጠት አመልካችን የቸልተኝነት ወንጀል ፈፅሟል ሊያሰኝ የሚችል ማስረጃ ወይም የሞያ አስተያየት በዓቃቤ ሕግ በኩል አልቀረበም። በበኩላችን ከፊት ለፊት ካጋጠመ አደጋ ለመዳን መኪና ወደ ቀኝ ይሁን ወደግራ ሲጠመዘዝ ሁሌም ይገለበጣል ወይም የመገልበጥ ዕድሉ ሰፊ ነው ለማለት አልቻልንም። በመሆኑም አሽከርካሪው የመኪናውን መገልበጥ ቀደም ብሎ ያውቅ ነበር ለማለት የሚቻል አይደለም። መኪናው ሊገለበጥ እንደሚችል ማወቅ ነበረበት ማለትም የሚቻል አይደለም። በመሆኑም አሽከርካሪው የመኪናው መገልበጥ በጉዞ ላይ በተፈጠረና ከአሽከርካሪው ቁጥጥር ውጪ በሆነ የዕረኛው ድንገት መግባት የተፈጠረ አደጋ (accident) እንጂ በአሽከርካሪው ቸልተኝነት የተፈፀመ የወንጀል ድርጊት ነው ማለት አልቻልንም። ከተሳፋሪዎቹ መካከል የሁለቱ መሞትም የዚሁ አደጋ ውጤት እንጂ የቸልተኛ ድርጊት (negligent act) ውጤት ነው ማለት አልቻልንም። የሰው መሞት በሕግ ሊያስጠይቅ እንደሚችል ግልፅ ነው። ሆኖም ይህ ውጤት በሕግ ሊያስጠይቅ የሚችለው ለሞቱ ምክንያት የሆነው ሰው ጥፋተኛ ሆኖ ሲገኝ ነው። ጥፋተኛ የሚሆነው ደግሞ ድርጊቱ ሆነ ተብሎ ወይም በቸልተኝነት የተፈፀመ እንደሆነ ነው። አሁን በቀረበልን ጉዳይ የሁለት ተሳፋሪዎች ሞት የተከሰተው በአሽከርካሪው ቸልተኝነት ሳይሆን በድንገተኛ አጋጣሚ በሆነ የመኪና መገልበጥ አደጋ ነው።

ጉዳዩ የቀረበለት ፍ/ቤት የአሁኑን አመልካች በቸልተኝነት የሰው መግደል ወንጀል ጥፋተኛ ያለው የቀረበለትን ማስረጃ ከሕጉ ጋር በተገቢው ሁኔታ ሳያገናዝብ ነው። ለውሳኔው መሰረት ያደረገው የመኪናው መገልበጥ ለሁለት ሰዎች ሞት ምክንያት መሆኑን ብቻ ነው። አመልካቹ ሰዎቹ የሞቱት በአደጋ (accident) እንጂ በቸልተኛ የወንጀል ድርጊት (negligent criminal offence) አይደለም እያለ ከመጀመሪያው ጀምሮ የተከራከረ ቢሆንም ፍ/ቤቶቹ ለዚህ ክርክር ትኩረት በመስጠት በአደጋና በቸልተኛ ድርጊት መካከል ያለውን ልዩነት አልመረመሩም በዚህም ምክንያት በሕጉ መንፈስ ወንጀልኛ መባል ያልነበረበት ሰው ጥፋተኛ በማለት በእስርና በገንዘብ እንዲቀጣ ውሳኔ መስጠታቸው የሕጉን ግልፅ ድንጋጌ የሚጥስ ሆኖ ስላገኘው በዚህ ጉዳይ የጂማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት እንዲሁም የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤትና ሰበር ችሎት የሰጡት የጥፋተኝነትም ሆነ የቅጣት ውሳኔ መሻር አለበት ብለናል።

**ው ሣ ኔ**

1. የጂማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በመዝገብ ቁጥር 10769 ጥቅምት 18 ቀን 2001 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ፣ የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ.ቁ 71726 ጥቅምት 26 ቀን 2001 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እንዲሁም የኦሮሚያ ሰበር ችሎት በወ/ቁ 70164 ታህሣሥ ቀን 2001 ዓ.ም የሰጡት ውሳኔ ተሸረዋል።
2. አመልካች የወንጀል ሕግ አንቀፅ 543(3) ተጠቅሶ ከቀረበበት ክስ ነፃ ነው ብለናል።
3. አመልካች በዚሁ ችሎት ትዕዛዝ ያስያዘው የዋስትና ገንዘብ ካለ ይመለስላቸው።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ኃ

**ንብረት**